

- node/dizayn-nter-ru-shcho-ce-take-yak-pravilno-stvoriti-15389
- Diachenko, R. V. "Kultura vykorystannia natsionalnykh styliv v interieri restorannykh zakladiv" [Culture of the Use of National Styles in Interior of Restaurant Establishments]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*, iss. 18, part 2 (2012): 198-204. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uk_ms-shr_2012_18%282%29__46
- "Food and Beverage Retail Design Trends in Restaurant and Caf?" *Interiors*. <https://www.linkedin.com/pulse/food-beverage-retail-design-trends-restaurant-caf%C3%A9-interiors-eptrf>
- Fursa, O. O. "Hlobalizm ta rehionalizm v suchasnomu sotsialnomu prostori" [Globalism and Regionalism in the Modern Social Space]. *Humanitarnyi visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*, iss. 34 (2008): 222-230. https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/VISNIK_34_22.pdf
- Holovnia, O. M. "PR-diiialnist pidpriemstv hotelno-restorannoho biznesu na osnovi blahodiinosti yak vyd sotsialno-ekonomichnoi aktyvnosti" [PR Activities of Hotel and Restaurant Business Enterprises on the Basis of Charity as a Kind of Socioeconomic Activity]. *Biznes Inform*, no. 7 (2023): 110-119. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-7-110-119>
- Obukhovska, L. "Suchasnyi ukrainskyi etnodyzain interieru: strimka dynamika i svitove vyznannia" [Modern Ukrainian Ethno-Design of Interior: Rapid Dynamics and World Recognition]. *Demiurh: idei, tekhnolohii, perspektyvy dyzainu*, vol. 3, no. 2 (2020): 202-220. DOI: <https://doi.org/10.31866/2617-7951.3.2.2020.220080>
- Pendrill, K. "21 Restaurant Interior Design & Decor Ideas to Inspire You in 2024". *TouchBistro*. <https://www.touchbistro.com/blog/restaurant-interior-design-ideas>
- "Restoranni rynek u 2023 rotsi – zminy ta pidsumky" [The Restaurant Market in 2023 – Changes and Results]. *HoReCa*. December 20, 2023. <https://horeca-ukraine.com/restorannij-rinok-u-2023-roci-zmini-ta-pidsumki>
- Restoran «Hendel-pliats». <https://list.in.ua/Гендель-пляц-Трускавець>
- Restoratsiia-muzei «Hasova liampa». <https://gasovlampa.choiceqr.com/>
- Shovchko, V. "Folkloro-etnografichniy tsentr «Kozatska zaloha»" [Folklore and Ethnographic Center "Cosack Pledge"]. <https://zabytki.in.ua/uk/1373/folkloro-etnografichniy-tsentr-kozatska-zaloga>
- Syvash, I. O. "Etnodyzain – vazhlyvyi chynnyk konsolidatsii ukrainskoho suspilstva v umovakh viiny" [Ethno-Design as an Important Factor of Consolidation of Ukrainian Society under Conditions of War]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*, no. 3 (2022): 120-123. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-3209.3.2022.266090>

УДК 330.011.5
JEL: M21; L80; O31; O40
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-1-200-207>

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ У КОНТЕКСТІ АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

©2024 ЛУПАК Р. Л., МИКИТИН О. З.

УДК 330.011.5
JEL: M21; L80; O31; O40

Лулак Р. Л., Микитин О. З. Концептуальні положення забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку

У статті наголошено, що галузева приналежність підприємства стає визначальним фактором при забезпеченні економічної ефективності та виборі напрямів активізації його інноваційного розвитку. Сфера послуг має відмінні характеристики від інших галузей, а її перевага стосується здатності одночасно об'єднати в часі та в просторі процеси виробництва, реалізації та споживання. Обґрунтовано важливість налагодження та масштабування інноваційної діяльності як головного вектора забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг. Виділено етапи забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку, що передбачає визначення: 1) цільової суми прибутку та засобів адаптації підприємства до екзистенційних викликів; 2) обсягу реалізованих послуг, що забезпечує отримання цільового прибутку; 3) параметрів асортиментної та цінової політики; 4) функціональних змін (модернізація та впровадження прогресивних технологій; розроблення та реалізація інвестиційно-інноваційних програм; упровадження прогресивних форм і методів реалізації послуг; посилення співпраці із суб'єктами зовнішнього інвестиційно-інноваційного середовища); 5) рівня диференціації та розширення сфери інвестиційно-інноваційної діяльності; 6) напрямів міжгалузевого партнерства та інвестиційно-інноваційної співпраці. Визначальними факторами забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг слід вважати: розширення асортименту послуг; підвищення їх якості та цінової доступності; адаптацію до кон'юнктури ринку. Виділено інструментарій забезпечення економічної ефективності та активізації інноваційного розвитку підприємств сфери послуг – товарний, технологічний, управлінський, ринковий, соціально-економічний, інституційний, маркетинговий.

Ключові слова: підприємство сфери послуг, економічна ефективність, інноваційний розвиток, інноваційна діяльність, технології, забезпечення.
Рис.: 2. Бібл.: 15.

Лупак Руслан Любомирович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Туган-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: economist_555@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1830-1800>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/124645>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189037710>

Микитин Олег Зеновійович – кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка» (вул. Степана Бандери, 12, Львів, 79013, Україна)

E-mail: oleh.z.mykytyn@lpnu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9016-6757>

UDC 330.011.5

JEL: M21; L80; O31; O40

Lupak R. L., Mykytyn O. Z. Conceptual Provisions for Ensuring the Economic Efficiency of Enterprises in the Service Sector in the Context of the Activation of Innovative Development

The article emphasizes that the sectoral affiliation of enterprise becomes a determining factor in ensuring economic efficiency and choosing directions for activating its innovative development. The service sector has distinctive characteristics from other industries, and its advantage refers to the ability to simultaneously combine in time and space the processes of production, sales and consumption. The importance of establishing and scaling innovation activity as the main vector for ensuring the economic efficiency of service enterprises is substantiated. The stages of ensuring the economic efficiency of enterprises in the service sector in the context of intensification of innovative development have been allocated, which provides for the determination of: 1) the target amount of profit and means of adaptation of enterprise to existential challenges; 2) the volume of services sold, which ensures the receipt of the target profit; 3) parameters of assortment and pricing policy; 4) functional changes (modernization and introduction of advanced technologies; development and implementation of investment and innovation programs; introduction of progressive forms and methods of service implementation; strengthening cooperation with the subjects of the external investment and innovation environment); 5) the level of differentiation and expansion of the sphere of investment and innovation activity; 6) areas of inter-sectoral partnership and investment and innovation cooperation. The determining factors in ensuring the economic efficiency of service enterprises should be considered: expanding the range of services; improving their quality and affordability; adaptation to market conditions. The authors also allocate instruments for ensuring economic efficiency and intensification of innovative development of enterprises in the service sector – commodity, technological, managerial, market, socioeconomic, institutional, marketing ones.

Keywords: enterprise in the service sector, economic efficiency, innovative development, innovation activity, technologies, ensuring.

Fig.: 2. Bibl.: 15.

Lupak Ruslan L. – D. Sc. (Economics), Professor, Professor of the Department of Economics, Lviv University of Trade and Economics (10 Tuhan-Baranovskoho Str., Lviv, 79005, Ukraine)

E-mail: economist_555@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1830-1800>

Researcher ID: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/124645>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57189037710>

Mykytyn Oleh Z. – PhD (Engineering), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Trade and Customs Operations, National University «Lviv Polytechnic» (12 Stepana Bandery Str., Lviv, 79013, Ukraine)

E-mail: oleh.z.mykytyn@lpnu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9016-6757>

Діяльність підприємств часто відбувається в складних і непередбачуваних умовах, коли необхідно постійно адаптуватися до динамічних змін ринкового середовища, трансформувати систему управління та впроваджувати нові підходи до розроблення і прийняття рішень. Застосування інновацій і прогресивних технологій постає головною метою діяльності підприємства та головним інструментом забезпечення економічної ефективності.

Безперечно, налагодження інноваційно-технологічної діяльності потребує відповідного ресурсного забезпечення, а для досягнення успіху – важливо на перших етапах дотримуватися базових положень та адаптувати їх, виходячи із низки умов та впливу чинників зовнішнього середовища,

а подальші етапи – це покрокові управлінські операції, які реалізуються відповідно до функціонального стану підприємства.

Вагоме значення має галузева приналежність підприємств, що визначає обсяги та можливості ефективного використання ресурсного забезпечення, темпи економічного та інноваційного розвитку тощо. Варто відмітити, що для країн з високорозвиненою економікою пріоритетне значення належить сфері послуг, яка все більше займає переважну частку в національному доході, а враховуючи високу інтенсивність неоіндустріальних змін, можна стверджувати про посилення її впливу. Такі тенденції значним чином обумовлені здатністю сфери послуг охоплювати всі види економічної діяльності, а отже, володіти широким доступом до джерел

ресурсного забезпечення та успішно його використувати. Усе більше сфера послуг розглядається з позиції високої привабливості для залучення й ефективного використання нових технологій, а це, з одного боку, створює прогресивні можливості для зростання, а з іншого – вимагає вичерпного обґрунтування системи вибору етапів – як підтримки таких тенденцій, так і їх подальшої активізації.

Аналіз літературних джерел дозволяє зробити висновки про існування численної кількості підходів та методик до забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг. Поза тим, існуючі наукові дослідження лише підтверджують важливість оновлення методико-прикладного інструментарію забезпечення економічної ефективності, зокрема приділяючи основну увагу неминучим тенденціям посилення технологізації діяльності підприємств сфери послуг. Тут варто виділити праці таких науковців, як С. Білоус, Л. Безручко, Н. Лемега [1], І. Вареник, С. Німко [2], Т. Васильців, Т. Городня, Р. Лупак [3], А. Глушенкова, М. Яргін [4], Ю. Гринчук, О. Мартин, О. Живко, М. Башмаков [5], І. Іртищева, Н. Тубальцева, М. Шевченко, В. Кальвін [6], І. Кравчук [7], В. Куцик, Р. Лупак, М. Годованюк [8; 9], С. Кучеренко, Л. Леваєва, Н. Припута [10], О. Линник, Н. Єршова [11], В. Майборода [12], О. Овдіюк, Т. Швец [13], В. Траїно [14], О. Шалева [15] та ін. Серед науковців сформувалася єдина думка, що подальші досліджень мають бути пов'язані із розробленням прогресивного інструментарію управління підприємством, у тому числі сфери послуг, використання якого дозволяє підвищити рівень економічної ефективності діяльності. Саме інноваційний розвиток варто розглядати пріоритетним завданням, адже завдяки такому вектору підприємства отримують нові економічні переваги та розширюють вплив на ринку, зміцнюють конкурентний стан, поліпшують економічну безпеку.

Метою статті є наукове обґрунтування концептуальних положень забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку.

Забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку – це комплекс управлінських рішень, в яких поєднуються цільовий та інтегральний підходи до підприємницької діяльності та її розвитку з орієнтацією на впровадження інновацій та технологій.

Дослідження забезпечення економічної ефективності є необхідною передумовою при прийнятті управлінських рішень, створення сприятливих умов для реалізації планів і програм з нарощуван-

ня обсягів діяльності та поліпшення конкурентного становища. Процес забезпечення економічної ефективності підприємства сфери послуг на найвищому рівні має передбачити комплексне дослідження реалій, тенденцій і закономірностей розвитку підприємств та їхнього середовища. Найбільш загальним науковим підґрунтям для вирішення цієї проблеми є система об'єктивних економічних законів, зокрема закони попиту та пропозиції. У стратегічних планах підприємств сфери послуг повинні виконуватися законодавчі вимоги з урахуванням об'єктивних результатів макро- і мікроекономічного аналізу та тенденцій розвитку бізнес-ситуації.

Іншим важливим аспектом забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг є створення реверсного підходу до активізації інноваційного розвитку, який проявляється в тому, що вихідною умовою ефективного управління прибутком є його розподіл відповідно до величини коштів, необхідних для налагодження інноваційної діяльності. Саме реверсивний характер є базою для відновлення основної функції прибутку – стимулювання, яка, одночасно, є важливою за активізації інноваційного розвитку підприємств сфери послуг.

Варто враховувати й інші концептуальні положення забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг, а саме: дотримання принципів, що посилюють активізацію інноваційного розвитку: адаптивності, керованості, динамізму, узгодженості, послідовності та ін. У контексті такого підходу на підприємствах сфери послуг вдається побудувати прогресивну систему управління інноваційною діяльністю, яка передбачає отримання достатнього обсягу прибутку, що забезпечує ресурсні потреби впровадження інновацій та технологій. Також варто сподіватися на посилення рівня конкурентоспроможності, що проявляється в розширенні асортименту послуг, підвищенні їх якості та прогресивності.

Загалом вибір заходів забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку повинен відбуватися послідовно, мати чіткий стратегічний план і за необхідності змінюватися (рис. 1).

На першому етапі системи вибору заходів забезпечення економічної ефективності підприємства сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку визначають цільову суму прибутку, величина якої залежить від обсягів інвестування, тактики залучення інновацій та технологій, цільових векторів використання наявного ресурсного потенціалу та ін.

Досягнення збалансованості між необхідним і можливим обсягом реалізованих послуг забез-

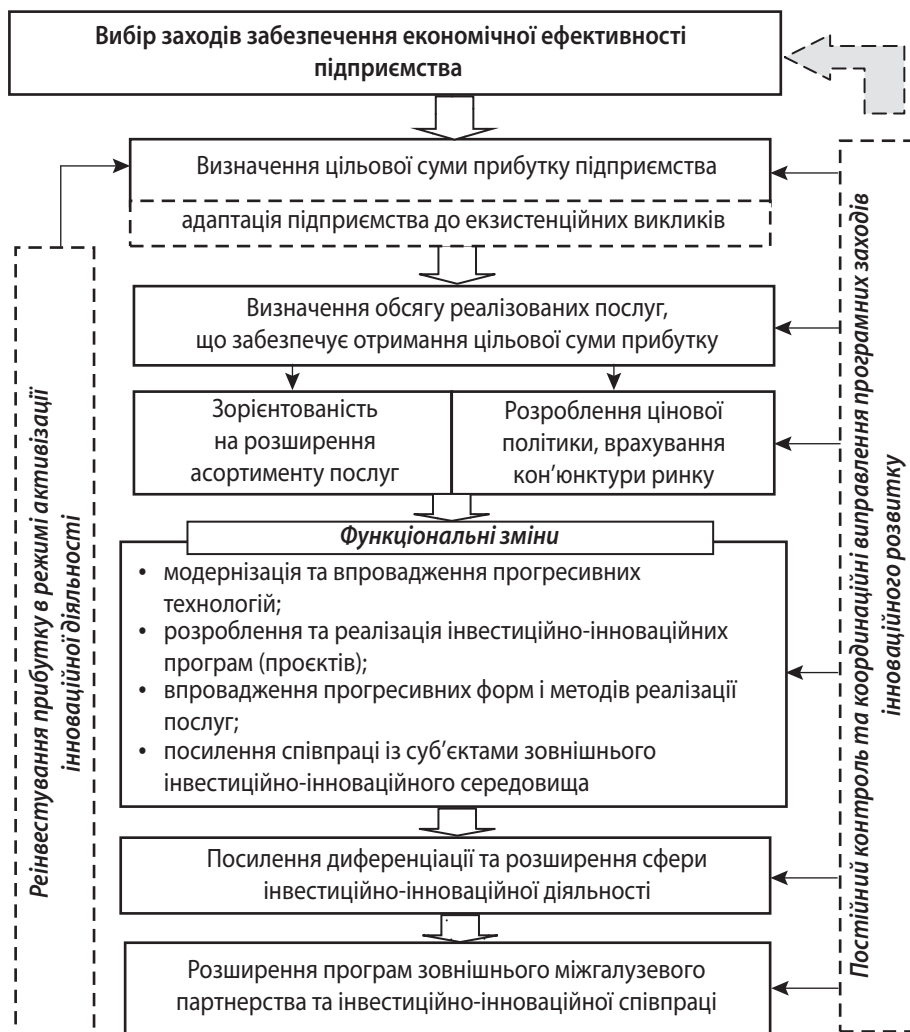

Рис. 1. Етапи забезпечення економічної ефективності підприємства сфери послуг у контексті активізації інноваційного розвитку

печується на подальших етапах вибору заходів забезпечення прибутковості підприємства шляхом розроблення асортиментної політики на третьому етапі. Вона має бути спрямована на оптимальну структуру певних асортиментних груп відповідно до обсягів та векторів споживчого попиту на ринку.

Визначення цільової суми прибутку підприємства сфери послуг має спиратися на чисельні фактори, найважливішими з яких є: операційні витрати, їхня вартісна оцінка (розрахована різними способами), очікувана реакція споживачів та ймовірність змін, а також прямий національний вплив на цінову політику. Отже, цінова політика для підприємства сфери послуг – другий після асортиментної політики важливий елемент підвищення ефективності та вирішення завдань забезпечення інноваційного розвитку. Саме тому розробці цінової стратегії повинна приділятися значна увага з боку керівництва підприємств сфери послуг, а особливо, коли за цілі поставлено досягнення ви-

сокої прибутковості та налагодження інноваційної діяльності. Адже невірно підготовлена стратегія та недостатнє обґрунтування завдань може навпаки підвищити рівень загроз і ризиків, вплив яких здатний знизити рівень ефективності інвестиційних вкладень у прогресивні інноваційні проекти.

Вважаємо, що в міру обмеженості ресурсів та доступу до прогресивних інновацій і технологій вітчизняним підприємствам сфери послуг необхідно усвідомлювати, під впливом яких чинників формується ринкова ціна та нагромаджується сума прибутку. Так, при вдосконаленні цінової політики підприємства сфери послуг повинні налагодити постійний моніторинг і проводити аналізування впливу ціноутворювальних факторів, які можуть мати як зовнішній, так і внутрішній характер.

Відомо, що ринкові ціни коливаються переважно під впливом попиту та пропозиції. Відповідно, попит є чи не найвагомішою категорією економіки в контексті вивчення умов для забезпечення економічної ефективності підприємств сфери

послуг, оскільки визначає ціновий рівень послуг, їх комерційну привабливість і вектори вдосконалення. Визначення цільової суми прибутку – це загальні процедури, якими керуються підприємства, приймаючи рішення стосовно стратегії та тактики налагодження і розвитку інноваційної діяльності.

Варто відмітити, що дія механізму управління економічною ефективністю підприємства сфери послуг забезпечується шляхом виконання аналітичних та організаційних процедур. Важливі аналітичні процедури виконуються при виявленні та ранжируванні інвестиційних потреб підприємства при реалізації послуг, що забезпечує отримання цільового прибутку. Визначення обсягу реалізованих послуг для забезпечення цільового прибутку – це комбінація подальших дій стратегічних завдань підприємства та інструментів, використання яких дозволяє їх досягнути. Поряд із тим, формування й упорядкування портфеля інвестиційних потреб підприємства сфери послуг орієнтоване не лише на підвищення рівня економічної ефективності, а й на впровадження прогресивних технологій і створення інноваційних послуг.

Ефективність розроблення асортиментної політики як процедури залежить від компетентності, якостей та управлінського мислення керівників та осіб, які приймають рішення. Разом із тим, головну особливість розроблення асортиментної політики підприємства сфери послуг варто пов'язати з тим, що інвестиційні потреби необхідно постійно переглядати у відповідь на зміни в зовнішньому середовищі. Також необхідно враховувати періодичність зміни асортиментної політики та визначення її відповідності реальним умовам діяльності, враховуючи при цьому тенденції технологізації та цифровізації надання послуг.

Слід зазначити, що найбільш важливим параметром асортиментної політики підприємств сфери послуг є утвердження вартості послуг. Таким чином формується ціновий рівень послуг, і для забезпечення економічної ефективності важливо домогтися оптимального співвідношення вартості із рівнем якості, що засвідчить конкурентоспроможність послуг та їх інвестиційну привабливість у контексті посилення інноваційного розвитку підприємства.

Заходи забезпечення економічної ефективності підприємств сфери послуг повинні бути органічно інтегровані із загальною системою інноваційної діяльності, оскільки прийняття управлінських рішень стосовно впровадження інновацій прямо або опосередковано впливає на рівень прибутковості, який, своєю чергою, є основним джерелом фінансування інноваційного розвитку. Крім того, під час забезпечення економічної ефек-

тивності підприємств сфери послуг важливим є впровадження функціонального підходу, що базується на розгляді тактичних і стратегічних аспектів управління з метою максимізації кінцевого результату як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Йдеться про модернізацію та впровадження прогресивних технологій, розроблення та реалізацію інвестиційно-інноваційних програм (проектів), впровадження прогресивних форм і методів реалізації послуг, посилення співпраці із суб'єктами зовнішнього інвестиційно-інноваційного середовища тощо.

На наступному етапі забезпечення економічної ефективності варто приділити увагу питанням партнерства та співпраці як у межах галузі, так і поза ними. Йдеться про налагодження спільної науково-дослідної роботи, розроблення та реалізацію інвестиційно-інноваційних програм та ін. Очевидно, що така співпраця буде передбачати спільне фінансування, активний пошук додаткових джерел і залучення інших інвесторів.

Загалом вирішення завдань забезпечення економічної ефективності та активізації інноваційного розвитку підприємствами сфери послуг повинно відбуватися через впровадження широкого інструментарію, який наведено на *рис. 2*.

ВИСНОВКИ

Забезпечення економічної ефективності підприємства сфери послуг відбувається з дотриманням різних підходів і в умовах високої динаміки ринкових тенденцій. І тут перевага повинна надаватися застосуванню прогресивних інновацій та технологій. Вектор інноваційного розвитку варто розглядати як головний орієнтир підприємства сфери послуг у забезпеченні функціонування та поліпшення конкурентного становища на ринку. Ба більше, система стратегічного управління підприємством сфери послуг має бути націлена на налагодження та масштабування інноваційної діяльності, що передбачає створення та виведення на ринок інноваційних продуктів, розроблення та реалізацію інвестиційно-інноваційних програм (проектів), налагодження та розширення партнерських інноваційно-технологічних зв'язків.

Безперечно, слід виділити вагоме значення асортиментної та цінової політики, у контексті чого увага приділяється як встановленню ціни, диверсифікації та розширенню асортименту, так і активізації інноваційного розвитку підприємства.

Подальші дослідження варто пов'язати із удосконаленням теоретико-методичних підходів до оцінювання економічної ефективності підприємств сфери послуг, які будуть враховувати численну кількість факторів екзистенційного впливу. ■

Рис. 2. Інструментарій забезпечення економічної ефективності та активізації інноваційного розвитку підприємств сфери послуг

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Білоус С., Безручко Л., Лемега Н. Стратегічні напрями відновлення сфери послуг України у поствоєнний період. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 46. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-3>
2. Вареник І. В., Німко С. І. Конкурентоспроможність сфери послуг України. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 45–48. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/9.pdf
3. Васильців Т. Г., Городня Т. А., Лупак Р. Л. Економічні аспекти диверсифікації підприємства з використанням інноваційних інвестицій. *Інтелект XXI*. 2017. № 1. С. 52–57. URL: http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2017/2017_1/7.pdf
4. Глушенкова А. А., Яргін М. В. Інноваційні стратегії в управлінні підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2022. № 3–4. С. 40–44. DOI: <https://doi.org/10.31673/2415-8089.2022.034044>
5. Гринчук Ю. С., Мартин О. М., Живко О. В., Башмаков М. С. Адаптаційні підходи в безпековому менеджменті конкурентоспроможних інноваційно орієнтованих підприємств сфери послуг в умовах нестабільного бізнес-середовища та розвитку лідерських компетентностей. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2023. № 6. С. 50–58. URL: <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/12449/1/19.pdf>
6. Іртіщева І. О., Тубальцева Н. П., Шевченко М. О., Кальвін В. С. Розвиток сфери послуг в умовах невизначеності. *Вісник ХНАУ ім. В. В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2021. № 2. Т. 2. С. 311–319. URL: https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/5180/1/statya_irtishcheva_tubalceva_shevchenko_kalv%3%ACn_rozvitok_sferi_poslug_v_umovah_nevznachennost%3%AC.pdf
7. Кравчук І. Вплив інноваційної діяльності на фінансову ефективність підприємства. *Економічний форум*. 2022. № 3. С. 172–178. URL: http://e-forum.Intu.edu.ua/index.php/ekonomichnyu_forum/article/view/340/328
8. Куцик В. І., Лупак Р. Л. Моделювання конкурентних позицій підприємств реального сектора економіки на внутрішньому ринку. *Бізнес Інформ*. 2017. № 12. С. 244–249. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-12_0-pages-244_249.pdf
9. Куцик В. І., Лупак Р. Л., Годованюк М. А. Інструменти підвищення ефективності управління

- формуванням та використанням прибутку в цілях капіталізації підприємства. *Бізнес Інформ*. 2017. № 1. С. 167–171. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-1_0-pages-167_171.pdf
10. Кучеренко С. Ю., Леваєва Л. Ю., Припуга Н. В. Аналіз тенденцій розвитку сфери послуг в економіці України. *Економічний вісник університету*. 2021. Вип. 49. С. 96–107. DOI: <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2021-49-96-107>
 11. Линник О. І., Єршова Н. Ю. Проблеми функціонування та розвитку мікро-, малого та середнього бізнесу сфери послуг в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2021. Вип. 2. С. 74–80. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-11>
 12. Майборода В. М. Управління інноваційним розвитком підприємств сфери послуг. *Підприємництво і торгівля*. 2022. № 33. С. 49–52. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2022-33-07>
 13. Овдіюк О. М., Швець Т. В. Стратегічні аспекти розвитку вітчизняного ринку сфери послуг. *Ефективна економіка*. 2020. № 9. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.9.65>
 14. Траїно В. М. Використання засобів стимулювання продажів на підприємствах сфери послуг. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2020. № 4. С. 64–69. URL: http://puet.poltava.ua/journal/100_2020/8.pdf
 15. Шалева О. І. Актуальні аспекти аналізу економічної ефективності діяльності підприємств сфери послуг. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Серія «Економічні науки»*. 2022. № 68. С. 61–71. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-68-09>
- ## REFERENCES
- Bilous, S., Bezruchko, L., and Lemeha, N. "Strategichni napriamy vidnovlennia sfery posluh Ukrainy u post-voieniyni period" [Strategic Directions of the Recovery of the Services Sphere of Ukraine in the Post-War Period]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 46 (2022). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-3>
- Hlushenkova, A. A., and Yarhin, M. V. "Innovatsiini strategii v upravlinni pidpriemstvov" [Innovative Strategies in Enterprise Management]. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*, no. 3-4 (2022): 40-44. DOI: <https://doi.org/10.31673/2415-8089.2022.034044>
- Hrynchuk, Yu. S. et al. "Adaptatsiini pidkhody v bezpekovomu menedzhmenti konkurentospromozhnykh innovatsiino oriientovanykh pidpriemstv sfery posluh v umovakh nestabilnoho biznes-seredovyschcha ta rozvytku liderskykh kompetentnosti" [Adaptive Approaches in the Security Management of the Competitiveness of Innovatively Oriented Enterprises in the Service Sector in the Conditions of an Unstable Business Environment and the Development of Leadership Competencies]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*, no. 6 (2023): 50-58. <https://sci.lidubgd.edu.ua/bitstream/123456789/12449/1/19.pdf>
- Irtysheva, I. O. et al. "Rozvytok sfery posluh v umovakh nevyznachenosti" [Development of Service Sector in Conditions of Uncertainty]. *Visnyk KhNAU im. V. V. Dokuchaieva. Serii «Ekonomichni nauky»*, no. 2, part 2 (2021): 311-319. https://repo.btu.kharkov.ua/bitstream/123456789/5180/1/statya_irtishcheva_tubalceva_shevchenko_kalv%C3%ACn_rozvitok_sferi_poslug_v_umovah_nevznachennost%C3%AC.pdf
- Kravchuk, I. "Vplyv innovatsiinoi diialnosti na finansovu efektyvnist pidpriemstva" [The Influence of Innovative Activities on the Financial Efficiency of the Enterprise]. *Ekonomichni forum*, no. 3 (2022): 172-178. http://e-forum.lntu.edu.ua/index.php/ekonomichnyy_forum/article/view/340/328
- Kucherenko, S. Yu., Levaieva, L. Yu., and Pryputa, N. V. "Analiz tendentsii rozvytku sfery posluh v ekonomitsi Ukrainy" [Analysis of Trends in Services Sector Development in the Economy of Ukraine]. *Ekonomichni visnyk universytetu*, no. 49 (2021): 96-107. DOI: <https://doi.org/10.31470/2306-546X-2021-49-96-107>
- Kutsyk, V. I., and Lupak, R. L. "Modeliuvannia konkurentnykh pozysii pidpriemstv realnoho sektora ekonomiky na vnutrishnyomu rynku" [The Modeling of Competitive Positions of Enterprises of Real Sector of Economy in the Domestic Market]. *Biznes Inform*, no. 12 (2017): 244-249. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-12_0-pages-244_249.pdf
- Kutsyk, V. I., Lupak, R. L., and Hodovaniuk, M. A. "Instrumenty pidvyshchennia efektyvnosti upravlinnia formuvanniam ta vykorystanniam prybutku v tsiilakh kapitalizatsii pidpriemstva" [The Tools to Improve Management of Generating and Using Profit with the Aim to Capitalization of Enterprise]. *Biznes Inform*, no. 1 (2017): 167-171. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2017-1_0-pages-167_171.pdf
- Lynnyk, O. I., and Yershova, N. Yu. "Problemy funktsionuvannia ta rozvytku mikro-, maloho ta serednoho biznesu sfery posluh v Ukraini" [Problems of Functioning and Development of Micro-, Small and Medium Business Services in Ukraine]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*, no. 2 (2021): 74-80. DOI: <https://doi.org/10.32782/easterneurope.29-11>
- Maiboroda, V. M. "Upravlinnia innovatsiinyim rozvytkom pidpriemstv sfery posluh" [Innovative Development Management of Service Sector Enterprises]. *Pidpriemnytstvo i torhivlia*, no. 33 (2022): 49-52. DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1256-2022-33-07>
- Ovdiuk, O. M., and Shvets, T. V. "Strategichni aspekty rozvytku vitchyznianoho rynku sfery posluh" [Strategic Aspects of Development of the Domestic Services Market]. *Efektivna ekonomika*, no. 9 (2020). DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105-2020.9.65>

Shaleva, O. I. "Aktualni aspekty analizu ekonomichnoi efektyvnosti diialnosti pidpriemstv sfery posluh" [Current Aspects of the Analysis of the Economic Efficiency of the Activities of Enterprises in the Field of Services]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*, no. 68 (2022): 61-71.

DOI: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2022-68-09>

Traino, V. M. "Vykorystannia zasobiv stymuliuvannia prodazhiv na pidpriemstvakh sfery posluh" [The Use of Means of Stimulating Sales at Enterprises of the Service Sector]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Seriiia «Ekonomichni*

nauky», no. 4 (2020): 64-69. http://puet.poltava.ua/journal/100_2020/8.pdf

Varenyk, I. V., and Nimko, S. I. "Konkurentospromozhnist sfery posluh Ukrainy" [The Competitiveness of the Service Sector Ukraine]. *Ekonomika i suspilstvo*, iss. 2 (2016): 45-48. https://economyandsociety.in.ua/journals/2_ukr/9.pdf

Vasylytsiv, T. H., Horodnia, T. A., and Lupak, R. L. "Ekonomichni aspekty dyversyfikatsii pidpriemstva z vykorystanniam innovatsiinykh investytsii" [Economic Aspects of Diversification of Enterprises Using Innovative Investments]. *Intelekt XXI*, no. 1 (2017): 52-57. http://www.intellect21.nuft.org.ua/journal/2017/2017_1/7.pdf